

2023

Міністерство освіти і науки України

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Мариупольський державний університет у Києві

Оттавський університет (Канада)

Природничо-гуманітарний університет у Седльце (Польща)

Фракійський університет імені Демокрита (Греція)

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ У КРОС-
КУЛЬТУРНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ»**

16-17 листопада 2023

Збірка тез

Мови та літератури у крос-культурній перспективі: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 – 17 листопада 2023 року) / Відповідальні за випуск: О.Педченко, Т. Шелест. Київ: МДУ, 2023. 166 с.

Організаційний комітет

БУЛАТОВА Олена, доктор економічних наук, професор, перший проректор МДУ, голова оргкомітету.

ТРИФОНОВА Ганна, кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземних мов МДУ, заступник голови оргкомітету

ПЕДЧЕНКО Олена, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри прикладної філології МДУ, співголова робочої групи оргкомітету.

ВЕСЕЛОВА Наталія, професор кафедри сучасних мов та літератур Оттавського університету (Канада), член оргкомітету.

БЛАШКІВ Оксана, доктор філологічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету у Седльце (Польща), член оргкомітету.

ГОРОДНЮК Наталія, доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології МДУ, член оргкомітету.

ПИРЛІК Наталія, кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри романо-германської філології МДУ, член оргкомітету.

ЛАБЕЦЬКА Юлія, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри грецької філології МДУ, член оргкомітету.

БОДИК Остап, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології МДУ, член оргкомітету.

ГАЙДУК Неллі, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної філології МДУ, член оргкомітету.

ПОКЛАД Таїсія, старший викладач кафедри романо-германської філології МДУ, член оргкомітету.

виявляється, що покійна господиня, мати містера Б., найняла її не тільки для хатніх робіт, але й для складання господарських звітів [3, лист 1]. Якоюсь мірою це робило її шлюб із шляхтичем не таким скандальним, адже тепер вона сприймалася рівною йому хоч би за освітою.

Література

1. Behn A. Love-Letters Between a Nobleman and His Sister. The Project Gutenberg EBook. URL : <https://gutenberg.org/cache/epub/8409/pg8409-images.html> (Дата звернення: 09.11.2023).
2. Bray B. A. L'art de la lettre amoureuse: des manuels aux romans (1550–1700). La Haye : Mouton, 1967. 36 p. (Дата звернення: 09.11.2023).
3. Richardson S. Pamela, or Virtue Rewarded. The Project Gutenberg EBook. URL : <https://gutenberg.org/cache/epub/6124/pg6124-images.html> (Дата звернення: 09.11.2023).

Ольга Моргунова
доцент кафедри англійської філології
Маріупольський державний університет у Києві
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВТІЛЕННЯ ОБРАЗУ ДЕТЕКТИВНОГО НАПАРНИКА У ЗБІРЦІ ОПОВІДАнь АГАТИ КРІСТІ «ТАЄМНИЧИЙ МІСТЕР КІН»

CHARACTERISTICS OF THE IMPLEMENTATION OF THE IMAGE OF THE DETECTIVE PARTNER IN AGATHA CHRISTIE'S SHORT STORY COLLECTION "THE MYSTERIOUS MR. QUIN". The article examines the specifics of the implementation of the images of detective partners in the context of the classic English detective based on the material of a short story collection by Agatha Christie "The Mysterious Mr. Quin". It has been proven that any attempt to consider the main characters of the collection within one clearly defined role contradicts the very intention

of the writer.

Keywords: detective, classical detective story, detective partner, Agatha Christie, Mr. Quin

Ключові слова: детектив, класичний детектив, детективний напарник, Агата Крісті, містер Кін

Агата Крісті ще за життя отримала титул королеви детективу. І не лише завдяки феноменальній популярності її творів, але й за значний внесок у розвиток жанрової форми. Саме тому її твори вже багато років є об'єктом літературознавчих досліджень, попри зверхнє ставлення науковців до самого жанру.

Саме Крісті приписують перші спроби серйозної розробки типових детективних персонажів (окрім детектива-слідчого), цікаві сюжетні знахідки, що ламали жанрові стереотипи (наприклад, знаменитий прийом у «Вбивстві роджена Ейкройда» (The Murder of Roger Ackroyd), де вбивцею виявився сам оповідач), звернення до незвичних на той час психологічних проблем (наприклад, зображення дитини-соціопатки з роману «Зігнутий будинок» (Crooked House), яка вчиняє злочин просто з цікавості) тощо. Тим не менш, персонажі Крісті майже не розглядалися з точки зору типології детективних напарників.

Справедливості заради, варто зауважити, що Крісті віддає перевагу героям-одинакам, як-от: міс Марпл, Паркер Пайн, значна частина романів про Пуаро тощо. Детективні партнери у творах Агати Крісті трапляються доволі рідко. Фактично вони представлені лише частиною романів про Еркюля Пуаро, де його супроводжує А. Гастінгс, оповідання про Томмі й Таппенс Бересфордів (цикл «Партнери по злочину» (Partners in Crime), а також декілька романів із несерійними героями (наприклад Боббі Джонс і Френкі Дервент з роману «Чому не Еванс?» (Why Didn't They Ask Evans?). Тому на особливу увагу заслугоує збірка оповідань «Таємничий містер Кін» (The Mysterious Mr. Quin), де всі детективні історії фактично побудовані на інтелектуальній взаємодії саме двох персонажів, – містера Харлі Кіна та містера Саттерсвейта, які є об'єктом нашого дослідження.

Метою нашого дослідження є виявлення специфіки реалізації образів детективів-напарників у контексті класичного англійського детективу на матеріалі збірки оповідань А. Крісті «Таємничий містер Кін».

Актуальність нашого дослідження зумовлено тим, що дослідницька увага до цього часу зосереджувалася лише на образі містера Кіна. У ньому легко прочитується персонаж комедії дель-арте в англійському варіанті – Арлекін, що значною мірою відрізняється від свого італійського тезки, бо, як зауважувала Тельма Ніклаус: «Грубі бажання італійського Арлекіно та мистецтво спокуси, яким володів Арлекін французький, в образі англійського Арлекіна редукувалися до ідилічного залицяння, позбавленого чуттєвого завершення» [2, с. 159]. Проте щойно образ Харлі Кіна починає розглядатися в контексті детективної історії, його одразу інтерпретують як варіант детектива-слідчого, відповідно містер Саттерсвейт автоматично переходить в розряд його напарника (так званого «відкритого рота», тобто персонажа, якому роз'яснюється докази злочину)¹. Але подібний розподіл амплуа суперечить сюжетному розвитку оповідань збірки, тому потребує нової інтерпретації.

Дійсно, у першому оповіданні збірки «Поява містера Кіна» (The Coming of Mr Quin) саме Кін стає ініціатором розслідування загадкової смерті Дерекса Кепела, а решта присутніх у Ройстоні (у тому числі й містер Саттерсвейт) лише йдуть за логікою його міркувань (тут важливо зауважити, що помічає це лише містер Саттерсвейт): «А Харлі Кін поводив себе ніби режисер. Він, ніби вмілий лялькар, смикав за мотузочки, а ляльки покійно виконували його вимоги» [1, с. 2]. Та вже у фіналі оповідання Кін поводить себе не як традиційний літературний детектив, який мав

¹ Одразу зауважимо, що розгляд персонажа містера Кіна в детективному контексті трапляється лише в любительських відгуках читачів до збірки. Серйозних літературознавчих досліджень у цьому напрямку поки немає.

би зібрати всі виявлені факти й укласти їх в одну картину злочину та пояснити решті, як все відбувається. Повну картину відновлює містер Саттерсвейт.

У наступних оповіданнях активність Кіна все зменшується й він все частіше зауважує, що саме спостережливість і знання Саттервейта допомагають останньому викрити злочинця. Невдовзі нові здібності в собі помічає і сам герой: «Упевненості у своїх можливостях – ось чого завжди не вистачало містеру Саттерсвейту. Усе життя він залишався лише слухачем і спостерігачем за тим, що відбувається з іншими, і тільки в компанії містера Кіна починав грати зовсім іншу роль. Тепер його знайомий перетворювався на слухача, а він – на оповідача» [1; с. 10]. Тож ми бачимо, що будь-яка спроба розглядати головних героїв збірки «Таємничай містер Кін» у межах однієї чітко визначеної ролі суперечить психологічному розвитку персонажів, а значить і самому задуму письменниці. Це підтверджує і той факт, що в останньому оповіданні збірки «Провулок Арлекіна» (Harlequin's Lane) Саттервейт фактично стає єдиним спостерігачем й оповідачем історії, у той час як Харлі Кін містичним чином зникає.

Отже, у збірці оповідань Агати Крісті «Таємничий містер Кін» ми можемо спостерігати незвичайну гру з традиційними літературними типами детективних романів. Задані від початку ролі детектива і його помічника виявляються оманливими, від оповідання до оповідання змінюючись на протилежне. Містер Саттервейт фактично стає детективом та ініціатором розслідувань, а містер Кін – його помічником, чия роль полягає у вчасному формулюванні питань.

Література

1. Agatha Christie. The Mysterious Mr. Quin. https://downloadread.weebly.com/uploads/3/9/4/0/3940642/agatha_christie_-_mysterious_mr_quin.pdf
2. Niklaus Thelma. Harlequin; or The Rise and Fall of a Bergamask Rogue. New York: Braziller, 1956. 250 p.